

Mar. H. Rajamaa külastab kooli

Eesti Komitee Koolitöidkonna ülesandel on koolideinspektor H. Rajamaa külastanud eesti täienduskooli Upsalas, Notalas, Säkilestun ja Torshällas. Enne koolitöö lõppu kavatses H. Rajamaa külastada veel Södertälje, Norrköpingi ja Jönköpingi eesti täienduskooli. Kõnesoleval kooliaastal on eesti täienduskoolide arv tõusnud kahe võrra, kuna kooliaasta jooksul asutati uued täienduskoolid Lidingö ja Notalas. Eesti täienduskoolide arv Rootsis on praegu 24.

Eesti täienduskoolide õppeadukuse virgutamiseks antakse õpilastele kevadel tunnistused, kus hinnatakse õpilaste teadmisi täienduskoolis käsitletud ainetes. Tunnistuste blankette saab tasuta Eesti Komitee Koolitöidkonnalt.

PEDAGOGIKA
ARHIIVMUSEUM
FOND K 43808-6

2

V ä l j a v ö t e

E.K.presiidiumi koosoleku protokollist 2.2.1952.

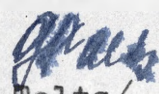
Koos: Esimees H.Perlitz, abiesimees J.O.Lauri, laekahoidja E.Kandre.

.....
.....
P.1. Otsustati Koolitoimkonnale ülesandeks teha esitada käesoleva aasta kohta tegevuskava koos eelarvega E.K.juhatusale; ühtlasi peeti soovitavaks avaldada avalik aruanne möödunud kuue (6) koolitoimkonna tegevusaasta kohta.

.....
.....
P.6. Teaduste Instituudi tööde ja asjaajamise korraldamine ja korrashoidmine otsustati panna H.Marki peale.

.....
Need presiidiumi koosoleku otsused on kinnitatud Eesti Komitee juhatuse poolt otsusega 26.veebr.1952.a. protokoll nr. 133 p.1 all.

Väjavõte õige.

/G.Talts/

E.K. büroojuhataja

Väljavõte

E.K.juhatuse protokollist 26.2.1952 nr. 133

Koos: Esimees H.Perlitz, abiesimees J.O.Lauri,
prof. G.Suits, Juuli Steinman, E.Kandre,
mag. V.Tauli, P.Poom ja H.Kiisk.

.....
P.3 lit.a.Otsustati Eesti lasteaedade organiseerimise ja toetamise küsimus anda Eesti Komitee Koolitoimkonnale kaalumiseks ja vastavate ettepanekute tegemiseks.

.....
P.3. Edasi E.Kandre tegi ettepaneku moodustada Eesti Komitee Koolitoimkonna juure Kirjastustoimkond, kuhu kuulusid hrad Jänes, Mark, Rajamaa, Juuno ja Kandre. Koosolek otsustas E.Kandre ettepanek kiita heaks. Juhatuse liige P.Poom pidas soovitavaks, et Kirjastustoimkond enda keskelt valiks ühe peatoimetaja ja moodustaks hindekomisjoni esitatavate teoste läbivaatamiseks.

Väljavõte õige.

G.Talts
/G.Talts/

E.K.büroojuhataja

Protokoll nr.1.

E.K. sotsiaalkomisjoni koosoleku kohta Eesti Komitee ruumides Stokholmis, Drottninggatan 85-I, neljapäeval 10. jaanuaril 1963 kell 17.00.

Koos: Komisjoni liikmed hr-d B. Mäelo, E. Nerep, A. Terras ja A. Rossman.

Puudub komisjoni liige J. Mikhelson ametiülesannete tõttu.

I.

End. eesti kodanike, kes siin riigi ja omavalitsuse teenistuses, pensioniaja arvestamise asja/s esitatud PM küsimuses leitakse tarviliku olevat ära kuulata ja paluda komisjoni liikme J. Mikhelsoni selgitust asja vormilise käigu kohta.

II.

Koosolek lõppes kl. 18.30.

(E. Nerep) (B. Mäelo)
(A. Terras) (A. Rossman).

Ärakiri algkirjaga õige: *A. Rossman.*

Protokoll nr.2.

Eesti Komitee sotsiaalkomisjoni koosoleku kohta Eesti Komitee ruumides Stokholmis, Drottninggatan 85-I kesknädalal, 23. jaanuaril 1963 kl.17.00.

Koos: Komisjoni liikmed hr-d J. Mikhelson, E. Nerep, A. Terras, B. Mäelo, A. Rossman.

I.

Komisjoni esimeheks valitakse ühel häälel E. Nerep ja kirjatöimetajaks A. Rossman.

II.

Märgukirja esitamise küsimuses jätta esialgu ära-cotavale seisukohale kuni konkreetsete juhtude esile-kerkimiseni.

III.

Seoses tsiviilministeeriumi seisukohtadega juhtida Eesti Komitee koolitoimkonna tähelepanu eesti õpetajate pensioniküsimusele, s.o. missugused järeldused võiksid ühenduses sellega tekkida eesti koolide õpetajate suhtes Rootsis.

Koosolek lõppes kell 18.00.

Koosoleku juhataja, esimees: (E. Nerep)
Liikmed: (B. Mäelo) (A. Terras)
sekretär: (A. Rossman)

Ä r a k i r i a l g k i r j a g a

õ i g e :

A. Rossman.

Ä r a k i r i .

Väljavöte vastusest pensioni aastate
arvestamise küsimuses.

"På 1950-talet har i civildepartementet prövats ett flertal ansökningar om tjänsteårsberäkning i pensionshänseende för förutvarande utländska medborgare, som vunnit svenskt medborgarskap och erhållit pensionsberättigande^{an} ställning i svenska statens tjänst. Ansökningarna har avsett dels tillgodoräkning helt - i stället för till 2/3 - av tid för icke pensionsberättigande anställning här i landet, dels och tillgodoräkning helt eller delvis av tid för tjänstgöring utomlands.

Frågan om tillgodoräkning av tid för tjänstgöring i Sverige prövas enligt de normer, som tillämpas vid bedömning av liknande ansökningar av svenskfödda tjänstemän. I den mån tjänstgöringen inte varit pensionsberättigande får den alltså tillgodoräknas bara till 2/3.

Även i fråga om rätt att tillgodoräkna tid för tjänstgöring utomlands har förutvarande utländska medborgare jämställts med svenskfödda statstjänstemän. I enlighet härmed får tid för tjänstgöring hos utländsk myndighet eller eljest i utländsk tjänst i normalfallen ej tillgodoräknas. I vissa särskilda fall kan dock utlandstjänstgöring ifrågakomma för tjänsteårsberäkning. Dylik tjänstgöring ~~få~~ kan sålunda få tillgodoräknas, om den bedöms vara väsentlig betydelse för tjänstemannens kompetens för sin befattning. Detta gäller dock bara innehavare av vissa mer kvalificerade tjänster, t.ex. vissa professors- och laboratorietjänster, och tillgodoräkningen sker efter prövning av omständigheterna i varje särskilt fall för sig. Vidare särbehandlas den kategori lärare, som tidigare undervisat vid svenskspråkiga, av estniska staten understödda skolor i Estland. Dessa lärare brukas medgivas att enligt vissa grunder tillgodoräkna tid för dylik undervisning.

Såvitt jag förstår, avser framställningen en generösare behandling av pensionsfrågan berörande ~~estniska~~ förutvarande estniska medborgare. Närmast har jag förstått att Ni syftat till att tid för icke pensionsberättigande tjänstgöring här i landet skall få tillgodoräknas helt ~~och~~ att tid för tjänstgöring i Estland skall kunna beaktas även om den icke varit förlagd till svenskspråkig, av estniska staten understödd skola. Med hänsyn till konsekvenserna anser civilministern sig icke i stånd att medverka till ett avsteg från hittills sedan lång tid tillbaka tillämpade tjänsteårsberäkningsprinciper..."

Ärakiri väljavöttest

O i g e :

J. Lassman.

REDAKTORENS
ARHIVIRKUSEUM
TÖRVAJÄRVA

6

Arvamus lasteala loomise kohta

4 det 1945 - 1 maini 1946.

- Lasteala toimikond moodustati koolitoimkonna allana 4 detsembril 1945. sihiga korraldada kõiki küsimusi mis ühendus Rootsis tekkinud eesti-lastealadelega, samuti olla nõuko ja abiks uute lastealade tekkimisel.
- Toimikonna koosseisu kuuluvad esindajad koolitoimkonnast, arstideühendusest, naissektisioonist, õpetajateühendusest, sotsiaaltoimkonnast ning M. M. Riste. Nõukogu. L. Toimk. töötab koolitoimkonna juhataja all.
- Selline moodus leiti kõige olustarvumaks olevat, sest lasteala küsimust ja varem arutatud mitmes eritoimkonnas, mille tõttu küsimust otsustamine süntis väga aeglaselt. Siiski küsitavad loomikonnad on suurel määral sootunud, mis võimaldas lasteala loomisele rohkem praktilist tegevust anda. See tegevus algas
- juulil 1945. juuli kuus, siis kui esimene ^{eesti} hõpemeister lastele avalati Lundis. Et luua Lunde lastealale püsivast alast otsiti kontakti Flyktungnämndiga, alles 21. novembril 1945 võeti Flyktungnämndis põhimõtteline otsus vastu lasti lastealade loetamises.
- 21 novembril võeti Rootsis ilmse peale Lunde lasteala veel 2 lasteala vabrikute loetamisel ja kirikute ning lastekaitseorganisatsioonide loetamisel, üks Malmö ja teine Helsingborgis.
- Peale 21 novembrit avanes võimalus korraldada kaasa aidata lastealade loomisele ka teistes kohtades kus neid eriti vajati.
- 4 det. loodud toimikond on oma esindaja kaudu aidanud organiseerida lasteala Norrköpingis ja Helsingborgis. Toimikonna esindaja on kohal käinud Norr-

7

Nõpingsis jaanuari algul ning tutvustanud ^{valitud} organisatsioonide esindajaid astuia asutamine norma-
lusele ning kaasaaidanud hoolerogu moodustamisele, kuhu kuuluvad kõikide kohalike
 Eesti organisatsioonide esindajad

Sama ettepanek tehti lasteabiorganisatsioonide esindajate võõra lühisalahe veebruaris 1946a, kus
 ka ^{kohal.} võtteti Eesti org. esindajate koosneva hoolerogu. Rootsi organi esindajaid määrati
 hoolerogusse Flyktingsnämnd, kohalik linna sotsiaalosakond ning need lastekaitse
 organisatsioonid, kes abistavad lasteasut.

Lastevanemad maksavad lapse toidulustemise ja järelevalve kulude rätteks igakuiselt
 maksu vastavalt oma sissetulekule 50 öu - kuni 100 öu päeva kohta. Need inimesed
 emad, kes maksta ei jõua, saavad vastavalt toetuse Flyktingsnämndist.

Präegu toimib üle Rootsi kokku 5 lasteasut., jades asuvad järgmistes kohtades:

Lundis - 20 lapsega, Malmös - 21 lapsega, Helsingborgis -
 24 lapsega, Närkepingis - 20 lapsega ja Uppsalas
 26 last.

L. toimikond on saatnud lasteasutadesse abistamisnõuetele loetule laste vanemaid, lugemine
 eestikeele ja usupoetuse alal. L. Toimikond tahab kõige peale naaseideta selles
 et Eesti lasteasutades. Kõikidele lastele eesti keele ja
 rahva kultuuris. mis lastevõrgel ka kaasaaidab majan-
 dussuhte võimaluste loomine seal kus nende jaoks
 olemas vajadus.

Sthlm, 8 mail 1946a.

V. Põnn - Jõudus.

Kirjatoimetaja.

X. Ellen, Rootsi toimekonna esindaja.

[Kõlapäeval 16. aprillil s.a. toimus Stockholmis Eesti Komitee ruumes esimene nõupidamine Eesti Komitee Koolikomisjoni ning Rootsi laste Esinduse Koolikomisjoni esindajate vahel. Nõupidamisest võtsid osa Eesti Komitee poolt Komitee esimees piiskop J. O. Lauri, Koolikomisjoni esimees T. Muld ja hooajuhataja H. Mark ning Esinduse poolt Koolikomisjoni esimees pastor E. Tõldsepp, abiesimees koolidepeadirektor M. Raud, liikmed P. Puusepp ja pr. Linda Pang.

[Nõupidamisel arutati sõbralikus vaimus kooliala aktuaalsed küsimusi ja deklareeriti üksmeelselt ühise seadukohana, et kooliküsimused tulevad jätta välja ideoloogilisest vaistusest ja et avalikkusele antav informatsioon olgu objektiivne.

[Nõupidamisest osavõtjad võtsid vastu ühistööse seadukoha, et tuleb taotleada eesti koolide asutamist kohtades, kus selleks leidub tarvilikul määral õpilasi. See seadukoht alustab teatavat teha Haudusmündiste.

[Otsustati kooliküsimustes edaspidi vajaduse korral pidada ühiseid nõupidamisi.

Stockholmis 16. aprillil 1959.

J. O. Lauri
Eesti Komitee esimees

E. Tõldsepp
Rootsi laste Esinduse
Koolikomisjoni esimees

15 eks.

Koolideinspektor H. Summeri ettepanek
Eesti Kooliteadmiskonnale

Haridustoimikond.

Rahvusliku kultuuri ja omapära alalhoidmiseks ning arendamiseks on meie organisatsioonid kaasa aidanud, kuid ükski nendest ei ole suutnud viia kultuurilisi küsimusi otstarbekohasesse süsteemi.

Selleks tööks on vaja nii vaimseid kui ka ainelisi ressursse.

EK on küllalt populaarne, et koondada ainelist jõudu veel hoopis suuremal määral kui ta seda senini on suutnud teha. Tema otseste ülesannete hulka peaks kuuluma peale muu ka kultuuriliste küsimuste korraldamine ja kindlasse süsteemi viimine.

Meie vajame eestkätt üht hariduselu juhtivat keskust. Selle keskuse juhtimisele kuuluksid kõik kultuurilised küsimused. Üksikud hariduslikud seltsid üle Rootsi vajavad hädapärast kesket instrueerimist ja konsulteerimist. See, mis üksikul seltsil on võimata korraldada, seda suudavad teha kõik koos. Haridusliit suutis Eestis teha tõhusat tööd vabahariduse alal. Siinse loodava organisatsiooni ülesanded on võrratult suuremad. Kogu Rootsi peab kattuma haridusliikude seltsidega, mille tegevuskavva kuulub kõikide haridusliikude küsimuste lahendamine omas piirkonnas.

EK juures töötaval Haridustoimikonnal peab olema seltside poolt valitud esindajate kogu. See kogu käib koos vähemalt kord aastas, et otsustada ulatuslikumate ja sihtisäädvate küsimuste üle.

Haridustoimikonna tähtsamate tegevusalade hulka kuulub:

1. Emakeelse hariduse korraldamise juhtimine.
2. Emakeelse kirjanduse soetamine.
3. Haridusliikude seltside võrgu loomine.
4. Avalikkude raamatukogude võrgu loomine.
5. Rahvuslikoolide, kursuste ja loengute korraldamine.
6. Instruktorite ja kõnelate nimestiku koostamine.
7. Ettekannete korraldamine.
8. Emakeelse kirjanduse väljõrteoste soovitamine raamatukogudele.

9. Rahvuslikkudele üritustele kaasaaitamine ja toetamine.

Need esialgselt fikseeritud mõtted võiksid olla aluseks, et Haridustoimikonna tööd kavastada.

Meie ei või ainult sellega rahulduda, et piirdume haridusalal ainult mõne üksiku küsimuse korraldamisega. Emakeelne kool näiteks on hea asi, kuid rahvuslik kasvatus vajab enam abinõusid vaimu alalhoiduks.

Kodu,

kool ja

ühiskond- kõik need kolm on kasvatusel võimsad tegurid. Üksikult on igaks nendest ainult poolik abinõu, mis ei või anda positiivseid tulemusi.

Kodu on nendest kolmest see koht, kus kasvav noorsugu veedab kõige enam oma ajast. Kodumt toob ta kaasa seda materjali, millest kool plaanikindlalt ehitab edasi. Selle ehituse viib lõpule ühiskond, kuhu noor astub täieõigusliku liikmena.

Sellepärast ei ole rahvuslik omapära ja kultuur veel sugugi väljas hädaku piirkonnast kui meil on küll emakeelne algkool või sellest väiksema mõjuga täienduskool, kuid puudub kodu ja ~~puudub~~ ühiskonda toetus ja kasvatav mõju. Kuid mõtelgem silmapilguks sellele, millises olukorras on meie kodu ja ühiskond.

Emakeelse kirjanduse lugemine on väga piiratud., kuna puuduvad vastavad raamatukogud. Ega keegi ometi mõtle, et igaks tahaks või suudaks varustuda suure isikliku raamatukoguga. Need inimesed, kes tõesti on huvitatud kirjandusest, ei suuda kaugeltki osta kõike raamatuid, mida nad vajavad oma vaimsete huvide rahuldamiseks. Ainult need, kes vähe loevad, võivad oma lugemistarvet osaliselt rahuldada raamatute ostmise abil.

Peaks olema ilma pikema seletuseta selge, et meie hädasti vajame raamatukogusid igas paigas, kus eestlased kas või vähemalgi arvul koosuvad.

Kuid Haridustoimikonna ülesannete hulka peaks kuuluma ka rootsi

rahva ja kultuuriga lähem tutvustamine. Kui energilised meie ka ei oleks, meie ometigi ei suudaks pikemat aega tulla läbiainult oma kirjandusega. Tähendab, tuleb jõuda rootsi keele oskuses nõnda kaugemale, et meie suudaksime lugeda ka rootsi kirjandust. Noorem põlv õpib seda koolides, kuid vanem põlv peab õppima seda teisel teel. Sellel alal on haridustöökonnal suur tööpõld ees.

Kui EK võtab oma tegevuskavasse rahvuskultuurilise tegevuse juhtimise, siis seda suurema populaarsuse osaliseks ta saab. Rahvas toetab siis suurema heameelega EK, sest tema tegevus saab ikka enam ja enam mõistetavaks.

Oleks asjata hakata looma iseseisvat hariduseelu korraldavat keskust, kui see tegevusala mahub nõnda hästi EK raamidesse.

Senini ei ole suudetud pöörata nendele küsimustele küllalt suurt tähelepanu. Ometi näeme meie, et vöörsil viibimine võib veel kaua kesta ja sellepärast peame meie oma vaimse ala tegevuskava ^{Koostama} pikemaks ajaks ning suurema põhjalikkusega.

ooo

Koolitvimekannas USA - J.

Meeme Mälgä (esimees)

8-05 119th Street, College Point 56
New York, N.Y. U.S.A

Eduard Käner

8-05 119th Street, College Point 56
New York, N.Y. U.S.A.

Ants Roos

121-05 20 Ave, College Point
New York, N.Y. U.S.A.

Anton Raudpea

350 E. 91 Street New York 28, N.Y. U.S.A.

Leo Runnet

243 New York Ave, Brooklyn 16, N.Y. U.S.A

Karl ~~Kol~~ Koljo

15 Sickles Str. New York 40, N.Y. U.S.A.

Olev Parlo

226-30 E. 78th Str. Apt. 9 New York 21, N.Y. U.S.A.

Karl Urm

521 Sairs Ave, Long Branch, N.J. U.S.A.

August Runt

102-19 90th Ave, Richmond Hill 18,
New York, N.Y. U.S.A

Olev Olesk

95 West 183 Str Bronx, New York, N.Y. U.S.A

Täiendusk. Äpetaja Baltimore

Joh. Pedak 2250 Linden Ave Baltimore 17 Maryland U.S.A.